

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců JUDr. Petra Mikeše, Ph.D., a Mgr. Lenky Krupičkové, LL.M., v právní věci žalobce: **Ing. K. T.**, zastoupený JUDr. Antonínem Janákem, advokátem se sídlem nám. T. G. Masaryka 142, Příbram, proti žalovanému: **generální ředitel Generálního finančního ředitelství**, se sídlem Lazarská 15/7, Praha 1, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 10. 2016, čj. 116001/16/7400-40185-050630, o kasační stížnosti **společnosti AGROFERT, a.s.** se sídlem Pyšelská 2327/2, Praha 4, zastoupené Mgr. Jiřím Urbánkem, advokátem se sídlem Na Kozačce 1289/7, Praha 2, ve věci žádosti o povolení nahlédnout do soudního spisu, proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 14. 8. 2020, čj. 48 A 115/2016 - 139,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost stěžovatelky **se zamítá.**
- II. Stěžovatelka **je povinna** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti 4.114 Kč do 30 dní od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho zástupce JUDr. Antonína Janáka, advokáta se sídlem nám. T. G. Masaryka 142, Příbram.

O d ů v o d n ě n í :

Úvod:

Stěžovatelka se domáhá nahlédnutí do soudního spisu, který se týká právního sporu, v němž nebyla jeho účastníkem řízení a ani osobou zúčastněnou na řízení. Krajský soud stěžovatelce usnesením nahlédnutí do soudního spisu nepovolil. Nejvyšší správní soud se v nyní projednávané věci zabývá otázkou, zda je přípustná kasační stížnost proti usnesení krajského soudu o nepovolení nahlédnout do spisu. Zároveň posuzuje, zda převažuje právní zájem stěžovatelky na nahlédnutí do spisu anebo právem chráněný zájem účastníků soudního řízení na ochraně soukromí.

I.

[1] Krajský soud v Praze projednával pod sp. zn. 48 A 115/2016 žalobu proti rozhodnutí žalovaného, kterým bylo zamítnuto odvolání žalobce a potvrzeno rozhodnutí ředitele Finančního úřadu pro Středočeský kraj, kterým byl žalobce převeden na jiné služební místo. V této věci vydal krajský soud rozsudek, kterým napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Zároveň přiznal žalobci náhradu nákladů řízení. Tento rozsudek krajského soudu nabyt právní moci dne 12. 4. 2019.

[2] Dne 3. 7. 2020 se obrátil v souladu s § 45 odst. 2 s. ř. s. na krajský soud zástupce stěžovatelky s žádostí o nahlédnutí do spisu vedeného pod sp. zn. 48 A 115/2016. Svou žádost odůvodnil tím, že stěžovatelka vede u Městského soudu v Praze spor proti České televizi, která odvysílala reportáže Dvojí metr a Dvojí metr II, ve kterých vystupuje žalobce sporu, který byl veden u krajského soudu. Žalobce v těchto reportážích tvrdil, že příčinou jeho převedení na jiné služební místo bylo, že v minulosti doměřil daň společnosti patřící do koncernu stěžovatelky. Zástupce stěžovatelky spatřoval právní zájem k nahlédnutí do spisu v tom, že potřeboval porovnat skutečnosti z řízení vedeného u krajského soudu s tím, co zaznělo ve výše uvedených reportážích. K této žádosti předložil i žalobu o ochranu pověsti, kterou stěžovatelka dle jejích slov měla podat u městského soudu.

[3] Krajský soud následně dal účastníkům vedeného řízení možnost vyjádřit své stanovisko k žádosti stěžovatelky o nahlédnutí do spisu. Žalobce shodně s žalovanou vyjádřili nesouhlas s umožněním nahlédnout do spisového materiálu a to především z toho důvodu, že spisový materiál obsahuje citlivé údaje a že neexistuje legitimní důvod, proč by měla stěžovatelka získat údaje ze spisu ve věci, která se jí netýká.

[4] Podle § 45 odst. 2 s. ř. s. může předseda senátu povolit nahlédnutí do spisu jiným osobám, prokáží-li právní zájem nebo vážný důvod a není-li to v rozporu s právy nebo právem chráněnými zájmy některého z účastníků.

[5] Krajský soud usnesením ze dne 14. 8. 2020 žádost stěžovatelky zamítl a nahlédnutí do spisu nepovolil. Krajský soud ve svém usnesení konstatoval, že aby bylo možné jiným osobám umožnit nahlédnutí do soudního spisu, je potřeba kumulativně splnit dvě zákonné podmínky. Za prvé je nutné prokázat právní zájem nebo vážný důvod na nahlédnutí do spisu a za druhé nesmí být nahlédnutí do spisu v rozporu s právem chráněnými zájmy některého z účastníků soudního řízení. Prvou z uvedených podmínek považoval krajský soud s ohledem na žalobu podanou k městskému soudu za splněnou. Druhá podmínka dle krajského soudu však naplněna nebyla, neboť v daném případě převažuje právem chráněný zájem spočívající v ochraně soukromí a zachování neveřejnosti informací, neboť informace obsažené v soudním spise mohou mít citlivou povahu. Zájem stěžovatelky na nahlédnutí do spisu tak převážit nemůže. Krajský soud rovněž upozornil, že požadovaného cíle lze dosáhnout jinými prostředky. Na závěr krajský soud poučil stěžovatelku o možnosti podat kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu.

II.

[6] Proti usnesení krajského soudu podala stěžovatelka kasační stížnost opírající se o důvody uvedené v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

pokračování

[7] Stěžovatelka uvádí, že žádost o nahlédnutí do spisu dle § 45 odst. 2 s. ř. s. má povahu samostatného řízení o žádosti a domnívá se tak, že krajský soud neměl ve věci rozhodovat bez nařízení jednání, neboť nebyla splněna podmínka stanovená v § 51 s. ř. s. Zároveň jí nebyla dána možnost vyjádřit se ke stanoviskům účastníků řízení, ze kterých krajský soud při svém rozhodování vycházel. Zdůrazňuje, že je to právě žalobce, kdo daný spor medializoval a udělal z něj věc veřejnou, neboť svůj spor o převedení na jiné služební místo spojoval se stěžovatelkou. Stěžovatelka je toho názoru, že k této skutečnosti měl krajský soud při svém rozhodování přihlídnout. Stěžovatelka dále uvádí, že krajský soud měl po zvážení povahy některých dokumentů rozhodnout alespoň o částečném zpřístupnění spisu. Stěžovatelka má zájem jen o informace týkající se argumentace žalobce k důvodům, proč nebyl vybrán na služební místo zařazeného v územním pracovišti v Příbrami, jakož i k důvodům jeho převedení na jiné služební místo. Stěžovatelka rovněž nepovažuje za podstatné, že si městský soud může vyžádat požadovaný spis k provedení důkazů v řízení, který u něj stěžovatelka vede.

[8] Stěžovatelka je tak přesvědčena, že jí mělo být alespoň částečně umožněno nahlédnutí do požadovaného spisu a požaduje, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

III.

[9] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že považuje napadené usnesení krajského soudu za správné jak z hmotného, tak z procesního hlediska. Z § 45 odst. 2 s. ř. s. nevyplývá povinnost nařízení ústního jednání před vydáním rozhodnutí o nahlédnutí do spisu. Krajský soud ve svém rozhodnutí jasně a věcně popsal, na základě jakých úvah dospěl k tomu, proč by nahlédnutí do spisu bylo v rozporu s právem chráněnými zájmy žalobce, na tom nic nemění ani medializace tohoto případu ze strany žalobce. Zdůraznil, že městský soud má možnost vyžádat si spisový materiál od krajského soudu, jestliže tak uzná za potřebné pro další dokazování v občanskoprávním řízení. Žalovaný navrhuje, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

[10] Žalobce ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že je přesvědčen, že kasační stížnost stěžovatelky není přípustná, neboť v daném případě se nejedná o meritorní rozhodnutí krajského soudu ve správním soudnictví a nejedná se ani o soudní řízení v rámci s. ř. s. K jednotlivým kasačním námitkám dále uvedl, že ze zásady veřejnosti soudního jednání nelze dovozovat veřejnost soudního spisu. Soudní řízení žalobce nemá nic společného se sporem mezi stěžovatelkou a Českou televizí. Odkázal přitom na rozsudek Nejvyššího správního soudu čj. 9 Afs 29/2012 - 53, dle něhož pokud informace získané ze spisu nemohou mít v jiné věci vliv, pak není vůbec dán právní zájem na nahlédnutí do spisu.

[11] Dle žalobce dále není možné zaměňovat nahlédnutí do správního spisu dle § 38 spr. ř. a nahlédnutí do soudního spisu dle § 45 s. ř. s. Z § 49 s. ř. s. dále nevyplývá povinnost vést samostatné soudní řízení dle procesních pravidel obsažených v s. ř. s. V případě nahlížení do soudního spisu se nejedná o veřejné subjektivní právo stěžovatelky, kterému by měla být poskytována ochrana před soudy. Napadené usnesení krajského soudu není rozhodnutím ve věci samé, ale rozhodnutí svého druhu, kterým se upravuje vedení řízení. Stěžovatelka dle názoru žalobce zcela opomíjí tu skutečnost, že není v daném soudním sporu účastníkem

řízení ani osobou zúčastněnou na řízení. Je zcela na posouzení soudu, zda shledá splnění podmínek pro nahlédnutí do spisu. Žalobce dále vyjadřuje obavy, že umožněním nahlédnout do spisu by mohlo dojít k vynesení důležitých informací, které by mohly být zneužity v jeho neprospěch. Žalobce proto navrhuje, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítl, popř. v případě shledání její přípustnosti ji zamítl.

[12] Stěžovatelka reagovala na vyjádření žalovaného a žalobce tak, že nadále setrvává na svých argumentech, které uvedla ve své kasační stížnosti a ve svém vyjádření je zopakovala. Stěžovatelka považuje argumenty krajského soudu za nekonkrétní a nedostatečně zdůvodněné. Rovněž odkázala na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, čj. 5 As 314/2019 - 34, ze kterého vyplývá, že nepřipustnost nahlížení do spisu nelze odůvodnit toliko obecným tvrzením o citlivosti informací.

IV.

[13] Než se Nejvyšší správní soud mohl zaměřit na jednotlivé body kasační stížnosti, musel se nejprve zabývat její samotnou přípustností. Dospěl přitom k následujícím právním závěrům.

[14] Nejvyšší správní soud ve svém rozhodnutí čj. 7 Afs 28/2007 - 47 dospěl k tomu, že proti sdělení předsedy senátu krajského soudu o neumožnění nahlédnutí do neveřejné části spisu není kasační stížnost přípustná, neboť takovéto sdělení není rozhodnutím ve smyslu § 53 s. ř. s. a navíc stěžovatel se mohl ohradit proti tomuto procesnímu úkonu v rámci kasační stížnosti proti rozhodnutí ve věci samé. Oproti situaci řešené v tomto rozsudku je ovšem nutné podotknout, že v mezidobí došlo zákonem č. 303/2011 Sb. k legislativní úpravě § 53 odst. 2 s. ř. s., přičemž soud již v jiných věcech rozhoduje vždy usnesením (stejně jako v nyní projednávaném případě), nikoliv jen v případech, kde tak stanoví zákon. Stěžovatelka se navíc ani nemůže bránit proti neumožnění nahlédnout do spisu v rámci kasační stížnosti proti rozhodnutí ve věci samé, neboť nebyla účastnicí probíhajícího řízení před krajským soudem a taktéž toto řízení již bylo pravomocně ukončeno.

[15] Lze tak uzavřít, že stěžovatelka napadá pravomocné rozhodnutí krajského soudu ve správním soudnictví a domáhá se jeho zrušení. Usnesení má do jisté míry samostatnou povahu, neboť se netýká rozhodnutí ve věci samé, ale dílčího procesního úkonu nezávislého na samotném pravomocném rozsudku krajského soudu. Kasační stížnost je přitom v zásadě přípustná proti každému rozhodnutí krajského soudu, pokud zákon nestanoví jinak. V úvahu připadá aplikace § 104 odst. 3 písm. b) s. ř. s., tedy nepřipustnost kasační stížnosti z důvodu, že napadené rozhodnutí krajského soudu pouze upravuje vedení řízení.

[16] Pod tuto výlukou lze zařadit pouze ta rozhodnutí, jimiž se „technicky“ upravuje vedení řízení, jako např. usnesení o spojení věci, o přerušení řízení, usnesení s výzvou k odstranění vad podání apod. Nejvyšší správní soud ve svém rozhodnutí čj. 5 As 75/2009 - 78 přitom dovodil, že rozhodnutí správního orgánu, kterým nebylo povoleno nahlédnout do spisu podle § 38 odst. 1, resp. odst. 2 spr. ř. osobě, která není a nebyla účastníkem řízení, nelze považovat za rozhodnutí, kterým se upravuje vedení řízení; takové rozhodnutí nelze podřadit pod kompetenční výlukou a podléhá soudnímu

pokračování

přezkumu (k obdobným závěrům dospěl Nejvyšší správní soud i v oblasti daňového řízení v rozsudku čj. 5 Afs 33/2009 - 43).

[17] Vzhledem k tomu, že § 38 odst. 2 spr. ř. a § 45 odst. 2 s. ř. s. jsou svým charakterem téměř identická, nevidí Nejvyšší správní soud důvod, proč závěry uvedené v rozsudku zdejšího soudu čj. 5 As 75/2009 - 78 nepoužít i na nyní projednávaný případ.

[18] Relativní samostatnost otázky nahlédnutí do spisu jinou osobou vyjádřil i Krajský soud v Českých Budějovicích ve svém rozsudku čj. 10 Ca 140/2009 - 24, dle něhož: „[p]ři odepření nahlížení do spisu účastníkům řízení či jejich zástupcům má takové usnesení toliko povahu procesní, zatímco v případě tzv. jiných osob (v tomto případě žalobkyně) má povahu rozhodnutí ve věci, tj. má hmotněprávní účinky, jež jsou nezbytným předpokladem přípustnosti jeho přezkoumání soudem v rámci správního soudnictví (srov. zejm. § 65 odst. 1 s.ř.s.). Je tomu tak proto, že osoba žadatele nemá v takovém případě možnost proti odepření nahlížení do spisu brojit např. v odvolání ve věci samé. Neuplatní se proto ani kompetenční výluka podle soudního řádu správního [§ 70 písm. c) s.ř.s.].“ S tímto závěrem se Nejvyšší správní soud ztotožňuje. Na řízení o žádosti jiné osoby o nahlédnutí do soudního spisu je tak potřeba nahlížet relativně autonomně.

[19] S ohledem na výše uvedené tak Nejvyšší správní soud uzavírá, že byly splněny všechny zákonné podmínky uvedené v § 102 s. ř. s.

V.

[20] Kasační stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou. Nejvyšší správní soud proto posoudil důvodnost kasační stížnosti a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž je povinen přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[21] Kasační stížnost není důvodná.

[22] Ke kasační námitce, že nebylo nařízeno jednání ani nebylo umožněno stěžovatelce vyjádřit se ke stanoviskům jednotlivých účastníků řízení, Nejvyšší správní soud uvádí, že není důvodná. Jak bylo výše řečeno, žádost jiné osoby o nahlédnutí do spisu má do jisté míry samostatný charakter, který přímo nesouvisí s věcí samou. Nicméně i přesto na projednávání této žádosti nelze nahlížet jako na zcela samostatné řízení, a tudíž není možné na něj plně použít všechna ustanovení soudního řádu správního. Jedná se pouze o dílčí procesní úkon v celém řízení. Dle § 49 odst. 1 s. ř. s. nařídí předseda senátu jednání k projednání věci samé, nikoliv při každém procesním úkonu. Předsedkyně senátu krajského soudu zároveň postupovala správně, pokud umožnila účastníkům řízení zaujmout své stanovisko k žádosti jiné osoby o nahlédnutí do spisu. Nemusela však již tato stanoviska zasílat k dalšímu vyjádření osobě žádající o nahlédnutí do spisu, neboť taková povinnost z § 45 s. ř. s. nevyplývá. Krajský soud tak při rozhodování o umožnění nahlédnutí do spisu procesně nepochybil.

[23] Pro to, aby mohla jiná osoba nahlédnout do soudního spisu, je nutné splnit dvě podmínky uvedené v § 45 odst. 2 s. ř. s. Je nutné prokázat právní zájem nebo vážný důvod a zároveň nesmí být tento v rozporu s právy nebo právem chráněnými zájmy jednoho z účastníků řízení. V daném případě tak je nutné poměřovat právo stěžovatelky na soudní

a jinou právní ochranu dle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále „Listina“) a právo žalobce na ochranu soukromí dle čl. 10 odst. 2 Listiny. Při střetu těchto dvou práv je nutné provést test proporcionality. Test proporcionality spočívá v posouzení třech kritérií: (1) vhodnosti – odpověď na otázku, zda omezení základního práva umožňuje dosáhnout sledovaný cíl (ochranu jiného základního práva), (2) potřebnosti - posuzování provedeného opatření s jinými opatřeními, umožňujícími dosáhnout stejného cíle, avšak nedotýkajícími se základních práv a svobod, a (3) porovnání závažnosti obou v kolizi stojících základních práv – tedy zvažování empirických, systémových, kontextových i hodnotových argumentů (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu čj. 1 As 113/2012 - 133).

[24] V nyní posuzovaném případě není naplněno kritérium potřebnosti, neboť požadovaného cíle lze dosáhnout i jinou cestou. Jak již naznačil krajský soud v napadeném usnesení, soudní spis si může městský soud vyžádat, pokud v průběhu řízení, které vede, toto uzná za vhodné. Rovněž stěžovatelka neodůvodnila, proč pro její účely nepostačuje čerpat informace z pravomocného rozhodnutí krajského soudu čj. 48 A 115/2016 - 102, který velmi obsáhle na 18-ti stranách shrnuje celé řízení vedené před krajským soudem, a kde jsou podrobně uvedeny všechny žalobní námitky. Rozhodnutí krajského soudu je přitom v anonymizovaném znění volně dostupné na webových stránkách Nejvyššího správního soudu. Soudní spis navíc již neobsahuje dotčené správní spisy, ze kterých krajský soud při svém rozhodování primárně vycházel.

[25] K argumentu stěžovatelky, že krajský soud mohl umožnit nahlédnout alespoň do části spisového materiálu, Nejvyšší správní soud uvádí následující. Stěžovatelka svoji žádost o nahlédnutí do spisového materiálu odůvodnila podáním žaloby vůči České televizi u městského soudu a právní zájem odůvodnila tím, že potřebuje porovnat skutečnosti z řízení vedeného u krajského soudu s tím, co zaznělo ve výše uvedených reportážích odvysílaných Českou televizí. Z této žádosti není zřejmé, které konkrétní dokumenty by stěžovatelka požadovala zpřístupnit. Z žádosti naopak vyplývá potřeba porovnat celý spisový materiál. Předsedkyně senátu krajského soudu tak nebyla povinna za samotnou stěžovatelku posuzovat, kterou část spisového materiálu požaduje zpřístupnit. Z žádosti stěžovatelky by se sice nejvíce logicky nabízelo umožnění nahlédnutí do žaloby podané žalobcem, nicméně s ohledem na výše popsání citlivé údaje se takovéto zpřístupnění nejvíce vhodné. Jednotlivé žalobní body pozbavené citlivých údajů však stěžovatelka nalezne v narační části pravomocného rozhodnutí krajského soudu, které, jak již bylo řečeno, je dostupné na webových stránkách Nejvyššího správního soudu.

[26] Nejvyšší správní soud ani nepovažuje napadené usnesení krajského soudu za nedostatečně konkrétní či nepřezkoumatelné. Krajský soud se dostatečně vypořádal s nepřiměřeným zásahem do soukromí žalobce v bodech 9 až 17 napadeného usnesení. Konkretizoval přitom, že v daném případě se jedná o informace o zdravotním stavu žalobce a jeho manželky, jakož i odkázal na § 153 odst. 2 zákona o státní službě. Soud přitom přihlédl ke stanoviskům účastníků soudního řízení a rovněž uvedl, jak je možné situaci stěžovatelky vyřešit bez zásahu do práv žalobce. S tímto se Nejvyšší správní soud ztotožňuje a je toho názoru, že skutkový stav popsáný v rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, čj. 5 As 314/2019 - 34, je v nyní projednávaném případě odlišný.

pokračování

VI.

[27] Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou, proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[28] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatelka nebyla v řízení o kasační stížnosti úspěšná, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť mu v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly. Procesně úspěšný žalobce má právo na náhradu odměny právního zástupce za jeden úkon právní služby (vyjádření ke kasační stížnosti stěžovatelky) podle § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu. Za tyto úkony náleží zástupci žalobce odměna ve výši 3 100 Kč podle § 7 a § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu. Dále zástupci žalobce náleží náhrada hotových výdajů (režijní paušál ve výši 300 Kč podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu). Celkem tedy zástupci žalobce náleží odměna a náhrada hotových výdajů ve výši 3 400 Kč. Vzhledem k tomu, že zástupce žalobce je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se náhrada dle § 57 odst. 2 s. ř. s o tuto daň ve výši 21%, tedy o 714 Kč. Stěžovatelce proto bylo uloženo uhradit žalobci na náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti 4 114 Kč ve výroku stanovené lhůtě k rukám jeho zástupce.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 29. října 2021

JUDr. Michal Mazanec
předseda senátu